

БЛАГОВІСТ

Місячник Української Католицької Церкви в Польщі
№ 6

червень 1991 р.

СВЯТОГО ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО СЛОВО ПРО ПРЕСВЯТУ ЄВХАРИСТИЮ

(...) Ми храми Бога, якщо ми чисті. Очистим
чу пану. Че зможе це зробити в один день. Як
таким способом? Коли маєш що-небудь проти
ворога, то існує гнів, садорови рану, припини не-
приязнь, щоб душа твоя могла скористати з цієї
рапези. Ти приступаєш до страшної і святої жерт-
ви. Жертвуючим і жертвованім є Христос. Але
юдумай з чисел вини і задля чого є Він жертвова-
ний? Задля того, щоб примирити тебе з Отцем усіх,
або з ворога і противника став ти приятелем. Він
всю свою віддав за тих, що Його ненавидять, а ти
також час ненавидиш близького. Як можеш присту-
ти до трапези миру? Твій Владика не втікав від
викрадання задля тебе, а ти не хочеш навіть поки-
нути свого гніву. Чому? - скажі мені. Він, скажеш,
відно зневажив мене, сків багато злого, майже не
входив мені смерті. І що ж з цього? Він ще не
зробив тебе на хресті, як юдеї роз'яли Господа.
Якщо не простиш близькому своему, то й Отець
небесний не відпустить тобі гріхів твоїх.
Якщо совістю скажеш: Отче наш, ти що еси на
небесах нахай святиться ім'я твое... і подальше
так само і кров Христос пролив за спасіння
мене, що її пролили. Шо ж подібного ти можеш
зробити? Коли не простиш ворогу, скривдиш не
того, але самого себе; не йому пошкодив ти, але
самому собі: йому ти часто шкодив в дочасному
житті, а самого себе вчинив негідним відпущення
гріхів і приготував собі вічний осуд в день страш-
ного суду, тому, що Богові ніхто не є так осоруж-
ний, і ні від кого так не відвертається Він, як від
подінні злопам'ятної, як від гнівливого серця і душі
зливої ненавистю. Послухай, що говорить Гос-
подь: «Коли приносиш на жертвовник дар твій і там
зашкодивши, що твій брат має щось на тебе, зостав там
твій жертвовником твій дар; піди, помирись перше
з тим братом і тоді прийдеш і принесеш дар твій».
Що скажеш? Я залишу там дар, тобто жертву?
Говорить, тому, що задля миру з твоїм братом
вона і сама жертва. Тому, якщо цю жертву
залишити задля миру з близьким, а ти не збері-
шого, то хоча б ти брав участь у жертві, без-
зберегти мир, вона буде для тебе безхоро-
на. Тому зроби насамперед це, задля чого
жертву (тобто постараїся про мир),
або добре її плоди. На це є Син Божий
говорить, щоб примирити нашеество з Вла-
савом. Говорить Павло: «він тепер примирив

ПРЕЧИСТОМУ ОБРАЗОВІ ТВОЄМУ ПОКЛАНЯЄМОСЯ БЛАГИЙ

з собою все, через хрест, убивши на ньому ворож-
нечу» (Кол.1,22. Еф.2,16). І не тільки Він сам
прийшов, щоб принести мир, але ще старався, щоб
нас зробити причасниками Його імені. Блаженні,
говорить Він - миротворці, бо вони синами Божими
називаються (Мт.5,9).

Що зробив Христос, Син Божий, то роби і ти
в міру своїх сил, стараючись про мир і з самим
собою, і зі своїм близкім. Ось чому сином Божим
називає Господь миротворця, ось чому і при жерт-
воприношенні не згадав Він жодної іншої заповіді
крім примирення з братом, показавши тим, що
з усіх чеснот найбільша - любов, бо любов це
корінь, джерело і мати всіх благ. Любов з'єднує
наші душі і творить це, що ми всі стаємо одним
тілом і членами Христа, тому, що всі ми є учас-
никами одного Тіла. Будьмо справді одним тілом,
не через змішання тіл, але з'єднанням душ союзом
люблів. Так живучи, ми зможемо з чистою совістю
приступити до твої страшної трапези і бути посуди-
нами миру, дарованого Христом.

«Христе, ти єси наріжний камінь»

В Гіжицьку стане храм

Гіжицько це тридцятитисячне мазурське місто,
розташоване дуже гарно поміж озерами. В його
околицях під час сумнозвісної акції Віслі поселено
багато українців. Довгими роками наші вірні, меш-
канці Гіжицька та околиць були змушені доїздити
до різних парафій. Не допомагало це зберігати
духовну тотовість вірних та успішно функціону-
вати парафіальні громади. Завдяки довготривалій
праці Сестер Служебниць у Гіжицьку зорганізовано
систематичну катехізацію, пізніше навчання мови
та розгорнуто культурну діяльність. В самому
Гіжицьку живе приблизно 200 греко-католицьких
родин, в тому числі багато молодих, при чому
велика їх кількість має постійні звязки з нашими
душпастирствами в околицях. Довгими роками
ОО. Василіяни з Венгожева робили заходи відкри-
ти душпастирський осередок в Гіжицьку. Завжди
появлялася проблема храму. В місті є різні святині.
(Закінчення на 2 сторінці)

В 25-ліття
Другого Ватиканського Собору

ДЕКРЕТ ПРО СХІДНІ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ

ВСТУП

1. - Східні Церкви установи, літургійні обряди, церковне передання правопорядок християнського життя, Католицька Церква високо цінує. В них бу, славних шанигідно давнину, виявляється те передання, що походить від апостолів через Отців та становить частину божественно об'явленої та неподільної спадщини цілої Церкви. Тому то, дбаючи про Східні Церкви, що в живими свідками цього передання, цей Священний і Вселенський Собор, бажаючи, щоб вони проквітали та з новою апостольською силою виконали доручену собі місію, постановив видати деякі статті, крім тих, що відносяться до цілої Церкви, залишаючи інше до розпорядження східніх синодів та Апостольського Престолу.

ПРО ПОМІСНІ ЦЕРКВИ АБО ОБРЯДИ

(Одність і різноманітність)

2. - Свята й Католицька Церква, що є таїнствен-
ним Тілом Христовим, складається з вірних, що,
об'єднані органічно в Святім Дусі тою самою
вірою, тими самими святыми Тайнами та тою
самою владою, зрослися в різні єпархіально громади
та творять помісні Церкви або Обряди. Між ними
існує подивувідна спільнота, так що різновидність
у Церкві не тільки не шкодить її одності, але її ще
більше виявляє; бо католицька Церква має на меті,
щоб зберігались завжди та непорушно передання
кожної помісної Церкви тобто Обряду, як теж хоче
вона достосувати свій спосіб життя до різних по-
треб часів і місць.

(Закінчення на 2 сторінці)

НА НАШ ПОГЛЯД

Мерзота запустіння

«Горе мені! Невже ж я на те народився, щоб
бачити погибелю моого народу і руїну святої міста, та
щоб сидіти отут, тоді коли воно відається в руки
ворогів, а святаця - чужинцям на поталу? Храм його
став, неначе муж знеславлений. Посуд його прославлений
забрано в неволю... І ось усі наші святощі, краса наша
і наша слава спустила, усе погані осквернили. На-
віщо нам і жити?» (1 Мак. 2,7-12-13). Сказавши це
Мататія, священик із потомків Йоаріа, і його сина
роздерли на собі одежжу, надягнули волосянці і зарізда-
ли гірко. Не могли не плакати бачачи, як цар Антіох
IV-ий (167 р. до Христа), осквернив єрусалимську
святиню, встановивши на жертвовнику асепалення
поганський жертвовник в честь Зевса Олімпійського.

Чи ж не є це прообраз того, що сталося в Пере-
мишлі? Чи ж не споруджено в катедральному храмі
жертвовника в честь ідола ненависті і ксенофобії,
осквернюючи престол, на якому має приноситися жер-
тва любові і братерства! Та це не все. Найгіршу
мерзоту запустіння - профанацио, яка жахає, вчинено
не із рукотворною святощю, але з тим хто є храмом
Святого Духа - людиною, позбавивши її істинного
розуміння християнства.

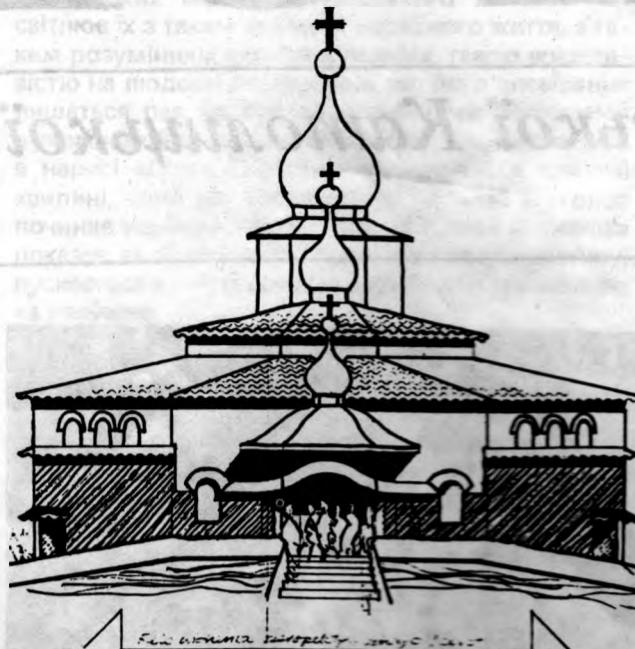
(Закінчення на 3 сторінці)

В Гіжицьку стане храм

(Закінчення з 1 сторінки)

в тому числі два римо-католицькі костелі, одна евангелічна церква, православна церковця та каплиця баптистів. З огляду на величину до уваги можна було брати один з римо-католицьких або евангелічний костелів. Все ж таки переговори не давали успіху. Римо-католицький священик з Вільянова - нової частини міста - поставився до нас ворожко та з ненавистю. Другий костел, в середині міста, перевантажений і там також не було змоги служити наших богослужень. Залишився костел евангеліків - там не погоджувалася парафіальна рада. З великою допомогою прийшов нам отець Януш Ягучинський - парох евангелічної парафії. Не один раз в розмовах повторював «це так, як чужинцеві відмовити нічлігу». Разом з ним склали ми цілу тактику, як переконати парафіальну раду. В першу чергу належало пізнатися. Проводили ми спільні екуменічні богослужіння, зустрічалися. Та все ж таки залишилися побоювання, що коли вже увійдемо до святині, то її вже ніколи не покинемо, а їх набагато менше від нас і втратять свій костел. Побоювання ці остатікі оправдані, що римо-католики користуючись подібною аргументацією позичили святиню, зграбували її та вигнали законних власників.

Тому-то 23 листопада 1990 р. на загальному зібранні українських вірних Гіжицька прийнято рішення збудувати свою святиню. Вибрано Комітет Будови Церкви та почалися заходи, щоб здійснити цей замір. Міська рада Гіжицька поставилася до нашого прохання з великим зрозумінням та дозволила на будову. Власті визначили площею в центрі міста, поблизу вокзалу біля парку. У тому часі парафіальна рада евангелічної спільноти погодилася на це, щоб на час будови ми могли молитися в їхньому костелі. 5 травня 1991 р. Владика Івана Мартиняка заснував офіційно парафію, в день св. евангеліста Марка підписано формальний договір з о. Я. Ягучинським на користування зі святині. Натомість в празник св. евангеліста Івана Богослова 21 травня в нотарія підписано акт довічного користування на ділянку, а на «теплого Миколи» 22 травня о год. 7.00 почалися будівельні роботи.

В год. 16.00 на площі, де має стояти церква, зібралася велика громада вірних. Поставлено хрест, престол, ікону Богородиці. Все прикрашено українськими вишивками. На торжество посвячення хреста та площи під будову прибули крім нашого Владики, Генеральний Вікарій отець Юліан Гбур з Ігурова, декан ольштинського деканату о. Мелетій Білинський ЧСВВ, магістр василіанського новіціату о. Володимир Ющак ЧСВВ та багатьох наших священиків з Мазур. Були і запрошені гости: о. Я. Ягучинський та члени парафіальної ради, о. Ю. Сенейко - парох православної парафії в Гіжицьку, римо-католицький декан та о. Бурчик зі Старих Юх, великий приятель нашої Церкви та сердечний друг-покійного о. митр. Мирослава Ріпецького. Були представники місцевої влади: бургомістр, його заступник та голова Міської ради.

Нашого Владику привітали діти, молодь та старші, а опісля почався молебень до Пресвятої Богородиці. Під час проповіді Владика Іван говорив про велике значення святині, її прообразом стала драбина, яку увінчани побачив Яків. Для нас цією драбиною є Хрест Христовий, що його посвячується, та святиня, яка сполучатиме небо з землею, де будуть сходити Божі благодаті на людей. Після молебня Владика посвятив хрест та площу під будову. На закінчення прозвучали слова подяки від автора цих рядків, а діти подякували всім гостям, вручаючи їм квіти.

Проектантом церкви є інж. Яцек Мермон з Перемишля. З вигляду це характерна східохристиянська святиня з українськими куполами. У підвілі розплановано приміщення центру парафіальної діяльності та національної культури. Ця церква має бути домом молитви і осередком життя численної громади.

Сьогодні ми можемо питати себе про доцільність таких будівель. Досвід показвує, що рідна станиця є найкращим та найсильнішим, об'єднуючим чинником в розсіянні. Тому слід дивитися на це у широкому плані творення засобів до гуртування наших розсіяних громад. Патріарх Йосиф у своєму «Завіщанні» писав: «Нехай же цей тут собор Святої Софії буде для Вас (...) заохотою до здвигання храмів Божих в місцях Вашого проживання». Наш храм може стати ще одною цеглинкою у Всесвітньому Соборі Українських Душ і цього бажали ми, коли запрошували православного пароха о. Ю. Сенейку.

Святотроїцька церква в Гіжицьку - це ще один храм присвячений Богові в Тройці Святій Єдиному. Бог, що є спільністю Осіб Отця, Сина та Святого Духа в любові, кличе нас всіх до Єдності без помішання, до зберігання різноманітності в Єдності нас: одиниці, родини, громади, Церкви, нації, цивілізації, «щоб зібрати в одне розсіяних дітей Божих» (Ів. 11,52). Ми, як ніхто, можемо про себе сказати, що ми «розкинені діти Божі». В єдності та співпраці всіх - наша майбутність.

Тут звертаємося до всіх людей благовілнія, допомогти нам в цьому важливому та корисному ділі.

ієромоах Марко ЧСВВ

(Особа)

власти, даючи відповідні норми, декрети чи рескрипти.

ПРО ЗБЕРІГАННЯ ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ СХІДНИХ ЦЕРКОВ

(Заслуги і правопорядок)

5. - Історія, передання та численні церковні установи дають прегарне свідчення, як дуже Східні Церкви заслужились для вселенської Церкви. Тому Священний Собор не тільки належно оцінює та справедливо похвалає цю церковну і духовну спадщину, але також твердо вважає її за спадщину цілої Церкви Христової. Тому й торжественно заявляє: Східні, так як і Західні Церкви мають право й обов'язок рідитися своїм окремим правопорядком як таким, що доручається шані достойною старинністю, є відповідніший звичаям своїх вірних та виглядає відповідніший для забезпечення добра душ.

(Знання і праця для Сходу)

6. - Нехай знають та будуть упевнені всі Східні, що вони завжди могли та будуть повинні зберігати свої правні літургічні обряди та свій правопорядок, та в них можна буде вносити зміни тільки з раций властивого й органічного поступу. Все це, отже, нехай з найбільшою вірністю зберігають самі Східні; вони бо повинні щораз більше зростати в знанні цих справ та набувати більшої досконалості в їх уживанні, а якщо від них не вмісно відступили, з-за невзгодин часів чи осіб, нехай стараються повернутися до прадідніх передань. Ті ж знову, що з-за свого уряду чи із-за свого апостольського служіння мають частіший з'явок з Східними Церквами або з їх вірними, нехай будуть вищколені в знанні й пошані до обрядів, правопорядку, вчення, історії та питоменностей Східніх, докладно та відповідно до завдання що його мають. Допоручається також усильно Чинам і товариствам латинського обряду, що в східніх країнах або між вірними східніми виконують свою місію, щоб для більшого успіху свого апостоляття, по можності, оснували доми або й провінції східного обряду.

ПРО СХІДНІХ ПАТРІЯРХІВ

8. - За дуже старинною традицією Церкви, треба окремою почестю окружати патріархів Східних Церков, бо ж вони - кожний очолює свій патріархат, немов батько та глава.

Тому постановляє цей Священний Собор, щоб було обновлено їх права та привілеї, відповідно до старих традицій кожної Церкви та декретів Всеукраїнських Соборів.

Ці права та привілеї це ті, що існували в часі єдності між Сходом і Заходом, хоча треба їх дещо пристосувати до сучасних обставин.

Патріархи зі своїми синодами творять вищу інстанцію в усіх ділах патріархату, не виключаючи права встановляти нові єпархії та назначувати епископів свого обряду в межах патріархальної території, зберігаючи невідемне право Римського Архієрея для інтервенції в поодиноких випадках.

10. - Те що сказане про патріархів, важне також, відповідно до приписів права, що до архієпископів вищого ряду, що стоять у проводі якоїсь цілої помісної Церкви чи обряду.

(Далі буде)

Мерзота запустіння

(Закінчення з 1 сторінки)

Шукаючи відповіді чому так сталося, пам'ятаймо, що «тайна беззаконня вже тепер діє» (2 Солунян 2,7), і може в якийсь спосіб збувається че, що «спершу настане відступство й об'явиться чоловік безбожний, син погиблі, той супротивник, який вносиється над все, що зветься Бог чи святощі, до такої міри, що седе сам у храмі Божім і видаєтиме себе за Бога» (2 Сол. 2,3-4).

Емоційно реагуючи на очевидну правду і несправедливість уважаймо, «щоб ніхто не віддавав наїзнику злом за зло, але страйтесь робити добро один одному і всім» (1 Сол. 5,15). В усьому їдеється передовсім про те, чого не беруть до уваги ті, що «шанують суду спрошення в Переїзді; їх у античності Божого відblickу на обычні пристрастності, у своєму жадібі за симпатії Христової Церкви. Заступчики цієї же симпатії відмінно роблять, не забуваймо, що все «що про нас говорять, не збуваємо».

о. Б.П.

Відродження Греко-Католицької Церкви в сучасній Білорусі

(Закінчення з 1 сторінки)

Білоруським єпархатом Руської (читай: Російської) Православної Церкви. Розріті куропатські могили показали в яскравому свіtlі злочинність комуністичної системи, а торжество Тисячоріччя проходили в наявній на кожному кроці «великоросійській» атмосфері, атмосфері сповненій нехтування білоруськістю і заперечування окремішності білорусів від росіян. Тому й в році тисячних роковин свого Хрещення свіdomі білоруси стали впевнені в цьому, що на КПРС-івську «перестрійку» чи допомогу з боку ієрархії РПЦеркви у своєму національному здвигу розраховувати не можуть. Це їх спонукало творити нові, національні за духом, громадські структури, з-поміж яких найбільше значення має Білоруський Національний Фронт «Адраженне» («Відродження»). Організаційний комітет БНФ створився під час установчих зборів Товариства Пам'яті Жертв Сталінізму «Мартиrolog Білорусі». Швидкий згіст кількості членів і прихильників Фронту причинився до проведення Установчого З'їзду БНФ у Вільнюсі (власті БССР забороняли будь-які «кантидержавні» заходи на території республіки) в дніх 24-25 червня 1989р. Варто відзначити, що одним із заступників голови Сойму БНФ Зенона Пазняка став д-р Юрій Хадика, мистецтвознавець з Мінська, гарячий прихильник унійної ідеї. Все ж таки духовим початком відродження Унії на білоруській землі став (як здається) візит у Мінську о. Олександра Надсона, Апостольського Візитатора для білорусів-католиків візантійського обряду на еміграції. Він на рідну землю приїхав не як Апостольський Візитатор (на це не дали б дозволу владі), але як голова Білоруського Комітету Допомоги Жертвам Радянщини у Великобританії. До речі о. Надсон є водночас передовим діячем білоруської спільноти Альбіону. Візит о. Олександра Надсона тривав тиждень (10-16 березня 1990) і кожний день був сповнений важливих зустрічей, розмов, а перш за все - відправ. Отець Надсон зустрівся з багатьма діячами БНФ, відправляв Служби Божі за білоруський народ та панаходу на місці поховань у Куропатах, хрестив, сповідав, причащав. Дав також інтерв'ю для першого випуску греко-католицького часопису «Унія», в якому розповів про історію Унії, про сучасний стан білоруського греко-католицизму на Заході. Апостольський Візитатор особливо підкре-

слівав необхідність численних покликань до священства і монашества з-посеред синів і дочок Білорусі.

Тимчасом велась підготовка до покликання перших організаційних структур БГКЦеркви. У вересні 1990р. створено формально греко-католицьку громаду в столиці Білорусі та обрано Церковну Раду. Протягом вересня-листопада постали також спільноти у Гомелі, Полоцьку і Новополоцьку. Почався рух за відновлення Унії у Вітебську, а на заклик мінських активістів відгукнулись також уніати-жителі інших місцевостей республіки: Городна, Молодечна, Могилева, Берестя, Орши, Століці, Ліди, Фаніпала. Вирішено також прийняти зверхність Києво-Галицької Греко-Католицької Митрополії, щоб закріпити канонічне становище молодої Церкви. 19 листопада 1990р. Містоблюститель і правлячий архієрей Києво-Галицької Митрополії, Архієпископ Кир Володимир Стернюк, прийняв до Митрополії мінську уніатську громаду (даючи на доказ того рішення спеціальну грамоту), 30 листопада прийняв у зверність Києво-Галицького Престолу гомельську парафію, одночасно іменуючи для Білорусі душпастиря-декана в особі о. Петра Кузьмичова.

Названі акти є правним фундаментом у побудові БГКЦеркви. Білоруси-уніати надіються на всеобщий розвиток своєї Церкви у злуці з Церквою в Україні. Є вже канонічне оформлення, є душпастир (в праці помагають також римо-католицькі священики білоруської національності та ті з наших духовників, хто принагідно відвідує Білорусь), є мережа парохій (яка все поширюється і скріплюється), є врешті можливість підготовки для кандидатів у священицький сан та кандидаток і кандидатів у чернецтво. Для греко-католиків у Білорусі відкриті західноукраїнські семінарії та новіціати жіночих і чоловічих монаших чинів. Бажаючи набути грунтовнішу богословську освіту, як питомці так і миряни можуть поступати на студії у Римі, Лондоні, Братиславі та Празі.

Греко-католики многострадальної Білорусі з надією споглядають у майбутнє, маючи віру в поміч Всевишнього в розвитку їхньої Церкви.

Хотів би закінчити цю замітку закликом: у наших молитвах не забуваймо про наших братів - одновірців з суміжної Білорусі, і просім Господа передовсім про численні покликання до особливішої служби Христові з-посеред синів і дочок білоруської землі.

Петро Сивіцький
Люблін

ПРАЗНИК ПРОГНАНИХ

Два дні, 18 і 19 травня, перебували колишні мешканці села Улюч, що на Перемишльщині, серед рідних гір, лісів і полів.

Село, так само як сотки інших, перестало існувати на початку травня 1947 р., коли-то всіх його мешканців переселено на північ і захід Польщі.

Минулого року на празник Вознесіння Христового, в час якого відбувався в селі відпуст, група колишніх мешканців, об'єднана у неформальному комітеті, зорганізувала в Улючі святкування, заключним моментом яких було відкриття меморіальної дошки присвяченої М. Вербицькому, уродженцю села.

Цьогорічні святкування поєднано з відправленням заупокійних Служб Божих на могилах стрільців, які полягли в бою під час оборонної війни 1944-47рр. Зберіглися могили, що відвідали їх прочани, знаходяться в селах Воля Володська, Гута Поруба

і Ясеневі. Одночасно виявилось, що цвинтарі ці непризабуті, стоять на них хрести, чиясь клопітлива рука кладе квіти, косить траву...

В неділю, 19 травня, мала відбутися Служба Божа на горі Дубник, але не відбулася з огляду на сильний дощ. Відправлено тільки молебень і панаходу в намірені колишніх мешканців, які загинули під час війни і зараз після неї.

Явище повернень, хоч тільки дво-, тридневних, щораз більш поширюється і знаходить щораз-то більше прихильників. Це само собою зрозуміло, тому що людина конче потребує відвідати край дитинства і передказати своїм дітям і внукам «батьківське майно», з якого до наших днів зберігся інколи лише невеликий слід на землі.

Спостерігаючи за численними процесами в гори належить надіятися, що одночасно появляться записані на папері спогади, які допоможуть краще пізнати так складну історію останніх кілька десяти років.

(т)

Тута виганіця за рідним краєм (Псалом 137)

тута виганіця за рідним
краєм
там ми сиділи в рівноті,
и згадували Сон
Із зорбак, серед нього,
поясали ми наші гуслі.
Бо тоді пісень у нас присили ті,
що в неволю нас зробили,
просили радості у нас ті,
що мух нам завіювали.
«Співайте нам пісень сонсальські!
Ля нам пісень Господніх
на чужій землі співати?
Ляша тебе, Єрусалиме, я забуду,
так я забудеться моя десниця!
Ляїхай припинне язик мій до піднебіння,
таки тебе я не згадаю,
таки Єрусалим я не поставлю
такаї наїшту мою радість!

II з'їзд Української Студентської Спілки

9-10 березня 1991 р. у місті Дніпродзержинську під Дніпропетровським відбувся II з'їзд Української Студентської Спілки. УСС, яка спільно із львівським Студентським Братством організувала у жовтні 1990 р. голодування у Києві та студентські акції по усій республіці, згідно Статуту є добровільною громадською професійною організацією студентів.

Дивним може видатися місце проведення з'їзду у Дніпродзержинську, де ще й досі стоїть пам'ятник-бюст Брежнєву. До речі, коли київська делегація о сьомій ранку проходила повз нього, то там стояли на варти двоє хлопців з молодіжної комуністичної організації про-південнокорейського спрямування. Так ось, спочатку думали проводити з'їзд у Дніпропетровську, але там виникли завеликі організаційні проблеми.

Засідання проходили у заводському клубі. На сцені стояв синьо-жовтий прапор. З 90-ти делегатів, які мали приїхати, 9 березня у залі сиділи 62 чоловіки, 10-го - 67. Були представлені такі міста: Київ, Одеса, Харків, Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ, Миколаїв, Чернівці.

Усі процедури були дотримані - вибори головного, звіт мандатної комісії. Першим виступив із доповіддю голова київської філії УСС Олесь Доній. Студент-історик, Олесь, проаналізував сучасну політичну ситуацію в Україні та зробив висновок про необхідність появи студентської організації, яка змогла б спрямувати молодь на політичну боротьбу за самостійну та демократичну Україну.

Інші виступи можна передати так: кияни були схильні ставити наголос на національно-візвольних моментах, східні та південні філії звертали увагу на сухо профспілковій роботі та скаржились на брак коштів. Олег Хавич з Чернівців не лише критикував Секретаріат УСС за невміння розпорядитись грошима, але й просив гроші під конкретні прибуткові (і ідеологічно і матеріально) справи - студентські будівельні загони, організація українських концептів.

Найгостріша дискусія точилася на з'їзді навколо резолюції щодо референдуму 17-го березня. Вона почалася увечері 9-го і закінчилася вже на другий день. Більшість проголосувала за те, щоб закликати студентів схвално відповісти на питання республіканського опитування і негативно на московське питання про «новлену федерацію».

Резолюція про триваюче ув'язнення Степана Хмара закликає до страйку у перший день суду над ним.

САРЕПТА '91

Від 4-го до 18-го липня у Команчі проходить чорговий церковний молодіжний табір «Сарепта». Ті, хто бажає взяти в ньому участь, хай заповнять нижче подану анкету, яку слід надіслати на такі адреси:

- до 20 червня:
Wyższe Seminarium Duchowne (grekokatolickie)
ul. S. Wyszyńskiego 6
20-950 Lublin

- по 20 червня:
Ks. Jan Pipka
38-543 Komarówka 66

Кошт участі в таборі - 100 тис. злотих. Гроші просимо надсилати на адресу о. Піпки в Команчі.

КАРТА УЧАСНИКА(Ц)

1. Ім'я і прізвище
2. Рік народження
3. Адреса
4. Парохія
5. Назва школи
6. Участь у попередніх таборах
 - a) так, (скільки разів і де)
 - b) ні*

* заяві скрасли

Були також прийняті дві резолюції з головного питання з'їзду - про об'єднання УСС та Студентського Братства в одну організацію та розплівчаста резолюція «Про необхідність створення молодіжної політичної організації»

Резолюція «Про хід виконання (...)» вимогає головних студентів заявляє, що Верховна Рада проігнорувала свою ж постанову у більшості питань.

Наприкінці були обрані Координаційна рада та три її співголови, Ревізійна комісія та голова Секретаріату.

Необхідно додати, що ще в перший день з'їзду були внесені зміни до Програмової декларації та затверджений Статут УСС.

З'їзд закінчився гімном «Ще не вмерла Україна». Усі делегати отримали в подарунок від УАПЦеркви українські біблії.

Кость Коваленко
Київ

Прощай ШКОЛО!

Кінчається навчальний рік і невдовзі станемо першими випускниками української початкової школи в Бартошицях. Коли сьогодні глянемо на цей рік, смішними видаються нам сумніви, з якими ми тут прийшли. Час проведений в цій школі ми не проганували.

Рішаючи про зміну школи ми найбільше побоювалися нового середовища, а саме: майбутнього класу, вчителів та загальної атмосфери.

З першим вереснем, коли ми побачили школу, правду кажучи, відійшла нам охота здобувати тут знання. Були ми дуже пессимістичною думки. Наш настрій покращав, коли зустрілися з нашою вихователькою, панею Блох, яка своїм гумором розвіяла всі наші сумніви.

І так почався навчальний рік. Завдяки близьким взаєминам витворилася між нами і вчителями своєрідна атмосфера. Хоча мали ми багато науки все ж таки знаходили час, щоб брати участь у всіх додаткових заняттях після уроків, аби якнайкраще пізнати нашу культуру.

Сьогодні вже кінчаемо восьмий клас і всі, як один, ми рішили поступити в український ліцей до Гурова-Ілавецького. Надімося, що знову разом зустрінемося в ліцею, щоб поглиблювати наші знання в родинній атмосфері.

Учні VIII класу

КОСТЬ БУРЕВІЙ

(Едвард Стріха)

Понад сто років тому, 2 червня 1888 р., народився Кость Буревій, видатний український поет, політичний діяч, один з творців епохи, яку сьогодні називаємо Розстріляним Відродженням. Ім'я його, так само, як багато інших, не знайшлося в історії української літератури тільки тому, що «не сподобалися» вони творцям тоталітарної системи з огляду на свої переконання.

Двадцяті, тридцяті роки характерні для розвитку нашої культури тим, що біографії багатьох талановитих творців кінчалися в одному часі і ідентичних умовах. Характерні вони ще тим, що вершин, яких сягнули тоді усі види українського мистецтва, не вдалося віdbudovati до сьогодні.

Кость Буревій — людина трьох різних життів. Перше життя було типовим життям «всеросійського» професіонального революціонера-підпільника, активного діяча, а потім і члена ЦК найстаршої і свого часу найсильнішої російської партії соціалітів-революціонерів. Це життя дало Буревію 68 царських і одну більшовицьку тюрму, три заслання на північ та в Сибір. Єдиною компенсацією за це мучеництво було звільнення поета від опію «всеросійської єдності» шляху до свободи народів-рабів Росії — під керівництвом... тієї ж Росії.

Друге життя (1923-1934) — це життя видатного діяча Розстріляного Відродження. Воно дало йому нові злідні і переслідування, але повернуло йому його Україну, дало найвищу вітху будувати.

Третье життя Костя Буревія — це життя мітичного Едварда Стріхи, що народився 1927 року, але не вмер і досі, бо записався до невеликої в історії світової літератури групи найкращих майстрів піордії і літературної містифікації.

Друге і третє життя можна розглядати як одно, що тривало лише 10 літ і коштувало його розстрілу, коли він мав лише 46 років і почав самимільовими кроками наздоганяти втрачений час.

(За «Розстріляним Відродженням», Париж 1959.)

СВЯТА ПРОСТОТА

Слова Б. І. Антонич
Музика М. Б. Дрозд

2. Світ грає мерехтило, безкраїй, чужий світ. О без кінця щасливо л иш двадцять мати літ.

3. Велика простота найвища досконалість. Найвність є свята, довершенням є малість.

4. Щаслива це людина, ясна її дорога, наїво, моя дитина молиться до Бога.

ДІТЯМ

Тайна для довірених друзів

Дорогі діти, з раннього дитинства напевно пам'таете багато казок і різних ленгенд про царів, які, бувало, переодягалися за простих мандрівників, стаючи навіть прошаками. Робили це тому, що краще пізнати життя своїх підпорядкованих. Часом траплялось, що царя розпізнали і тоді всіх огортало велике здивування, подив і радість. У цих казкових оповіданнях багато дечого здумано. Правдою є одне: цар, який цікавився життям своїх підкорених, був напевно доброю людиною, що не залюбилася у своєму багатстві, престолі, палацах. Полюбив він зате тих, якими управлює. Свою владу напевно бажав виконати справедливо і помагати тим, яким ніхто не хотів помогти.

Подумайте, скільки у такому перебранні згаданий цар мусив витерпіти нарут, насмішок, різних неприємностей, голоду і холоду, а може навіть ударів. Таким чином здобував також правдивих друзів. Бажав-бо стати рівним серед найбідніших, які за це любили його всім серцем.

Такими були казкові царі, які найчастіше існували тільки в уяві людей як твір їхніх бажань. Одиноким правдивим царем і приятелем усіх є, як знаєте, Ісус Христос. Закрив своє божество і неначе у перебранні зійшов серед людей. Подібно як вони, дрижав із зимна, плакав, не мав навіть своєї хати. Хоч є царем наймогутнішим, володарем всесвіту,

вдовольнявся чим-небудь. Бажав бути простим робітником, а потім став скромним мандрівним учителем, не відрізнюючися нічим від найбідніших. Ходив у простому одязі, ів те, що дали люди, відпочивав під деревом або у когось, хто часом запросив під свій дах. Попри всю зовнішню звичайність, незвичайно була його мудрість та доброта, якою огортає всіх. Тільки часом найближчим і найбільш довіреним Ісус Христос показував рубчик своєї слави. Колись зробив це на горі Тавор. Апостоли: Петро, Іван і Яків мали тоді привілей побачити Його славу.

А як є з нами? Важко і нам у церкві на престолі у звичайному куску хліба зустріти когось надзвичайного. Було це трудне і для малого Михася. Був він членом вівтарної служби, усе в церкві було йому знане. Щонеділі готував все, що буде потрібне до Святої Літургії. Коли пролунало могутнє «Свят, свят...», а священик проспівав слова освячення Михасик вдивлявся в Агнця в надії, що побачить надзвичайного.

Одного дня задумав залишитися на ніч в церкві. Він сховався у сповіdalниці, а коли всі вийшли і церковник зачинив двері, Михасик вийшов і приблизився до престола та почав вдивлятися в дверцята кивота. Червоні лампадки перед іконами секретно блимали, робилося щораз темніше і Михасик навіть не спостеріг, коли голова йому опала на груди і заснув на килимі біля престола. І ось, у сні

бачить, що двері кивота ростуть, ясніють у незвичайному сляві, а на кінець виходить з них Ісус Христос. Його вид захоплюючий, прекрасний, як нікого на землі. Він іде до простих людей, яких раптом багато з'явилося в церкві, доторкається кожного і всі вони перемінюються в чудові істоти.

-Чому вони такі гарні? - питав Михасик. Тому, що мають чисті люблячі серця - відповідає Ісус.

-А чому перед тим були такі звичайні? - Тому, що правдива доброта і краса скриваються так, як моя любов скривається у кусочку хліба. Колись побачиш все таким, як воно дійсно є: Мене і мою Матір, ангелів і святих, а навіть свою бабусю. Тут Ісус вказав на прекрасну жінку, яка тільки з очей пригадувала бабуню Катерину. За хвилину усе зникло, Ісус Христос вернув до кивота, люди порозходилися, а Михасик відукрив очі. Сонце заграто кольорами веселки на вікнах церкви, лампадки дальше блимали червоним слявом, а Михасик сам незнайно чому почав співати:

О Ісусе дорогий слава, часть Тобі,
Що між нами Ти зістав в тайні пресвятій.
Відтак Михасик почав метушитися біля свічок на престолі. На хвилинку задивився в Господній кивот і прошепотів: «Господи Ісусе, ти тут живеш. Кожній неділі я прийду до Тебе».

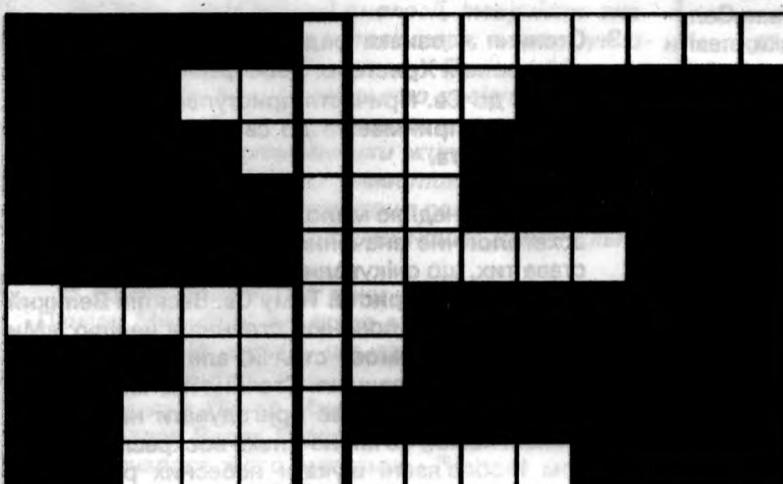
І ви скажіть це саме Господу, який на вас чекає і стараєтесь з усіх сил дотримувати дане слово.

с. Романа СНДМ

Хрестиківка

ЗНАЙДІТЬ ЗАХОВАНЕ СЛОВО. ЦЕ СЛОВО КАЖЕ, КОГО ЦЕРКВА ДАЄ, ЩОБ ПОМОГТИ НАМ ІТИ ЗА ІСУСОМ.

1. Божі люди вірють у Бога, вони другим.
2. Ми навчилися, що – це всі Божі люди.
3. Вони всі прославляють
4. Божі люди йдуть за Ісусом.
5. Наши єпископи йдуть за
6. Святий Павло сказав: «Є один».
7. Церква є одна, бо ми є в Христі.
8. Святий Павло каже, щоб ми так, як Бог хоче.
9. Треба жити разом у Святому Дусі й добре.

Ой діти, діти!

Ой діти, діти,
Зникають цвіти;
Літа минають
І не вертають!

До сніпка снопок,
Стане півкопок;
До хвильки хвилька,
Буде днів кілька!

В кождій хвилинці
В кождій годинці,
Як бджоли в літі,
Трудіться діти!

Початок дороги

Значко у першій половині травня школярі, які відправляються відповідний курс катехези, приступають до першого причастя. У житті кожного християнина є піднесений момент, який означає, що спільнота приймає його у свої ряди вже як повноправного члена.

Перше причастя в наш час, на превеликий жаль, стало однією менш релігійним, а більш світським моментом. Ще одною нагодою лише згуртуватися, спрости бенкет, зловаживаючи одночасно спиртними напівками, обдарувати дитину дорогими подарунками і розійтися.

Якось самими собі «вдалося» нам створити ситуацію, в якій «форма переросла зміст». Чи це дійсно таке важче, щоб двадцятирічну дівчинку чи хлопчика зібрати в дорогий одяг, подарувати їм коштовні предмети збитку, постремтися перед сусідськими очима своєю доблізкістю про дітей? Варто дещо поміркувати.

Світ дитини дуже широкий, уявка не обмежена, а аналітичність думання інколи дивує вчених, ось тому-то цього особливого дня (а також раніше і після) варто зі своєю дочкою чи сином порозмовляти, піти на прогулянку, показати зелень дерев, блакит неба, веселкові барви польових квітів, поміркувати разом, чому сонце сходить і заходить, літають птахи... Така звичайна розмова набагато цінніша від всяких подарунків.

Здається нам, що найкраще дати дитині якийсь предмет і на цьому закінчити з нею розмову. Не зовсім воно так. Залишаючи своїм дітям свободу, належить також задбати, щоб не вийшло з неї здичавіння, так, як наприклад, буває з деревом яблуні, про яке у відповідній час не задбав садівник.

(т)

Весела азбука

Як симпатична новинка з'явився в нас останніми дніми незвичайний букварик, авторкою якого є пані Варвара Гринько, методистка Української мови з Києва.

Букварик називається «Українська азбука» і зразу, коли тільки взяти його до рук привертає до себе увагу небуденністю так форми, як і змісту.

Незвичайне в «Азбуці» те, що не нагадує вона традиційної книжки, а іграшку. Зрештою воно і так авторкою задумано - дитина спершу бавиться, а одночасно вчиться, пізнаючи рідну мову, що зачарована для неї у привабливу графіку.

Букварик побудований в формі окремих картин, на яких з одного боку малюнок, що нагадує букву (Д - домик, Г - гусак, З - змій) зі зворотнього натомість віршик. Звичайно, героям віршика є дана буква. Ось почитаймо:

Буква Г е якраз така,
наче шия в гусака.
Ге-ге-ге та га-га-га -
Буква як кочерга.

«Українська азбука» весела і кольорова, читається з неї це приємність поєднана з радістю відкривання світу, що зображеній на картинках.

(бт)

СТОЯННЯ ПІД ЧАС МОЛИТВИ *

До практик церковного обряду належать різні символічні чинності, що їх виконуємо в часі богослужень, як стояння, піднесення рук, хилення голови, приклонення колін, доземні поклони, хресне знамено і т. п. Такі символічні чинності оживляють наші богослужби. Без них наші відправи були б монотонні, холодні і без життя.

Під час богослужень ми можемо стояти, клячати, робити поклони, а деколи й сидіти. Тут насувається питання: Яка постава нашого тіла найкраще відповідає нам у часі богослужби? Відповідь коротка: СТОЯННЯ! Так було у Старому, так і в Новому Завіті від апостольських часів. Так участь святі Отці. Так приписують Вселенські Собори. А це тому, що стояння має свою особливу символіку.

Стояння під час молитви у Старому Завіті

Стояння під час приватної молитви чи в храмі було загальною практикою у старозавітних ізраїльтян. В тій справі знаходимо у Св. Письмі багато прикладів. Ось деякі з них:

1. Молитва Авраама

Про молитву Авраама, коли він благав у Бога помилування Содоми й Гомори, сказано, що він «стояв перед Господом», і далі: «Авраам же, вставши вранці, пішов на місце, де стояв перед Господом». (Бут. 18,22 і 19,27).

2. Молитва Анни

Анна, мати пророка Самуїла, будучи неплідна, робить паломництво до храму і молиться про дитинку. Як вона молиться? «Підвелась і стала перед Господом». (1 Сам. 1,9).

3. Посвячення храму

При посвяченні храму, що його збудував Соломон у Єрусалимі, читаємо, що священики, левіти і співці «стояли на схід від жертвовника... і став Соломон перед жертвовником поперед ізраїльської громади і зняв свої руки». (2 Хрон. 5,12 і 6,12).

4. Псалом 134

У 134-ім псалмі співаємо: «Хваліте ім'я Господнє, хваліте слуги Господні, що стойте в домі Господнім».

Стояння в Новому Завіті

Про цю практику читаємо найперше у Св. Євангелії. Ісус Христос, поручаючи молитву, каже: «І коли стойте на молитві, прощайте, як маєте щось проти кого-небудь». (Мат. 11,25). У притці про митаря і фарисея читаємо: «Фарисей, ставши, молився так у собі... А митар, ставши здалека, не смів і очей звести до неба». (Лк. 18,11 і 13).

У первісній Церкві була загальна практика стояти під час молитви у всі неділі року і в П'ятидесятницю, тобто від празника Пасхи до Зшестя Святого Духа, в честь Христового воскресіння. Про цей звичай говорять Святі Отці, його приписують Вселенські Собори.

1. Св. Мученик Юстин (пом. к. 165)

Автор під іменем Св. Мученика Юстини, каже: «В неділю колін не приклонюємо, що є ознакою і символом воскресіння... Блаженний Іриней, мученик і люддунський єпископ, у своїй книзі про Пасху свідчить, що цей звичай почався ще в апостольських часах».

2. Письменник Тертуліян (пом. к. 225) пригадує християнам: «В неділю не можна постити ані молитися на колінах. Цей звичай зберігаємо також від дня Пасхи аж до Зшестя Святого Духа».

3. Св. Мученик Кипріян (пом. к. 258), говорить: «Коли стаємо на молитву, то ми повиннічувати і цілим серцем віддатися молитвам».

4. Св. Петро Олександровський (пом. 311) навчає: «День Господній - себто неділю - уважаємо за день радості, тому що в ньому воскрес Господь. В цьому дні колін не згинаємо».

5. Нікейський Собор I (325)

В часах цього Собору були різні розходження щодо цього звичаю стояння під час молитви, тому Собор, щоб у всіх Церквах завести однозгідність, дає правило: «Тому, що деякі стають на коліна в неділю і в часі П'ятидесятниці, тож, щоб у кожній єпархії всі звичаї однаково зберігалися, Святий Собор порішив, щоб у тому часі всі молилися стоячи» (Прав. 20).

6. Апостольські Постанови, твір з кінця 4-го віку, кажуть, що новоохрищений зараз по Св. Хрищені перший раз проказував Господню молитву стоячи, як символ, що він воскрес з Христом із мертвих. Вони покликані на апостольські приписи, які наказували, щоб у неділю тричі відвували молитви стоячи, на спомин воскреслого Христа. Виглядає,

що звідси опісля прийшов звичай, про який більше разів згадує Св. Іван Золотоуст, що під час богослужіння диякон при деяких чинностях взвивав, щоб усі стояли просто й уважно.

7. Св. Епіфан Кипрський (пом. 403), заявляє: «Через цілу П'ятидесятницю ані не згинаємо колін, ані не постимо».

8. Св. Єронім (пом. 420) говорить про цю практику, як про традицію у всіх Церквах, яка має повагу писаного закону, що «в неділю і через цілу П'ятидесятницю нема звичаю молитися на колінах ані постити».

9. Вселенський Собор у Труллі (692)

Цей Собор у правилі 90-ім пригадує про загальний звичай: «Від Богоносних Отців наших законно передано нам, щоб не ставати на коліна у воскресні дні заради чести Христового воскресіння».

Символіка стояння під час молитви

Стояння під час молитви має свою символіку, а вона така:

1. Стояння це найбільш природна, гідна і достойна постава людини. Визначні особи ми завжди вітаємо стоячи.

2. Стояння є ознакою великої почесті і пошани. Тертуліян каже: «Коли непристойно сидіти перед тим, кого треба шанувати, то тим більше непобожно сидіти перед лицем живого бога, перед яким стоять Ангели». Тому то при співі національного гимну, а також співаючи мно-голіття, всі стоять.

3. Стояння - ознака радості і тріумфу, і тому є символом Христового воскресіння. З цієї причини і до Св. Причастя приступаємо стоячи, бо вітаємо і приймаємо до свого серця воскреслого Христа.

4. Стояння в неділю мало для перших християн ще есхатологічне значення. Це була властива постава тих, що очікували великого Гостя, це є нового приходу Христа. Тому Св. Василій Великий (пом. 379) так пояснює стояння в неділю: «Ми в неділю молимося стоячи, але не всі знають причину цього звичаю. Стояння під час молитви в дні воскресні має пригадувати нам на отримані ласки, бо ми не тільки воскресли з Христом і обов'язані шукати небесних речей, але й тому, що неділя у деякій мірі є символом майбутнього віку».

Ізза вище поданих мотивів панує у Східній Церкві засада, щоб в Божім храмі під час молитви стояти. Тому на Сході не було в церквах лавок для всіх, а тільки кілька лавок під стінами для намічних і старців. І так було в ріднім краю по наших сільських церквах.

* З книжки о. Юліяна Катрія ЧСВВ «Наша християнська традиція», Нью-Йорк 1988 Рим.

Дещо про ікони

Від давшого часу помічається загальне зацікавлення іконами. Є вони предметом уваги не тільки артистів і знавців. Люблият їх здебільшого й аматори. Одним словом ікони стали модні і тому теж професіоналісти і спонтанні любителі ікон пробують своїх сил, розмальовуючи їх і даючи таким чином нерідко початок новим художнім напрямам, новим стилям. Ті оригінальні розв'язки нераз бувають предметом численних полемік, розбіжності уподобань, смаків. Часто виникають вони з браку основного розізнання, чим є ікона, що вона вирає, як треба її відчитувати.

Доцільним отже видається на цих кілька важливих питань попробувати дати відповідь, яка напевно не буде новизною для знавців цієї ділянки, бо фахових праць на цю тему не бракує, натомість може помогти ширшим кругам людей краще пізнати і полюбити ікони.

Спробуємо отже на початку устійнити, що ікона це образ мальований на дощці, який зображує Ісуса Христа, Богородицю або святих. Зображення це ніколи немає на меті віддати фізичної подібності, а радше впровадити глядача в якусь тайнственну дійсність, містерію, в цьому контексті постаті з ікон далеко відбігають від реалізму. Є вони високі, стрункі, з великими широко відкритими очима, тонким носом, малими устами і стилізованим волоссям. Пальці рук є довгі і тонкі, стопи малі. Обличчя і руки є мальовані схематично, одяг

з безліччю ліній. Артист ніколи немає на думці відтворити на іконі форми тіла, яке цей одяг вкриє, а радше бажає висловити якесь правду про особу, яку хоче зобразити на іконі. Все тут є символом: уклад голови, рук, їхнє піднесення, чи опущення, постать у драматичному русі, чи у поставі статичні криє в собі якесь дійсність. Часто є там закодована богословська чи просто людська правда про подію, чи постать на іконі.

Спрощення і схематизація, якою послуговуються іконописці спричиняють це, що постаті на іконах не є тривимірні. У глядача не викликають вони ілюзії глибини. Золоте тло ікон є абстрактною поверхнню. Його треба інтерпретувати метафічно. Виражає воно вічність і заключає в собі тайну чогось надземського, божественного.

Техніка відверненої перспективи, якою послуговуються артисти-іконографи, приковує увагу глядача і створює атмосферу внутрішньої інтимної злукі з іконою, спонукає до відчуття символічної краси ікон і переживання її в способі персональний, особистий, неповторний, специфічний для духовності кожної людини, до т.зв. зустрічі з поглядом на іконі.

У світлі цих думок справжні ікони є напівабстрактним портретом святих осіб.

Під пливом ренесансу та західноєвропейського мальства в українській іконографії зазначуються риси реалістичного мальства у зображені осіб з застосуванням т.зв. лінійної перспективи. Змальовується теж краєвиди. Вже у XVIII ст. всі українські ікони мальовані були в реалістичному стилі зі збереженням самих тем старих ікон. Цей напрям спричинився до того, що ікона втратила свою специфічну красу і містерійний чар. XVIII вік вважається за час, в якому справжня українська ікона перестала існувати. Такої думки був наш великий знавець мистецтва митрополит Андрей Шептицький.

Іконописці у своїй праці були здeterminовані певними канонічними правилами, яких зобов'язані були дотримуватись. Ті правила були заключені в мальарських посібниках, т.зв. «Герменеях». Незалежно від конечності дотримування згаданих норм, кожний артист на своїй праці залишав якийсь специфічний, особистий рис. Ікони не є отже шаблоновими копіями, але кожна є окремим, своєрідним оригіналом створеним в даному історичному і етнографічному середовищі з питомими йому спідами, за якими усталюють походження і вік ікон. На загал неможливо є устійнити авторство, тому що митці звичайно не підписували своїх праць.

Предметом спеціальних студій є іконографічна, дуже складна техніка, яка вимагає багато труду і часу. До XVII-XVIII століть займалися нею монахи, пізніше почали творитися світські осередки-цехи, які продовжували цю працю.

До малювання ікон необхідне є психологічне і духовне приготування. Малір отже, поки почав творити перебував на молитві і пості. Ця внутрішня настанова маліра є одним з секретів духовної краси ікон і їх глибокого впливу на глядача.

Ікони малювали на дерев'яних, добре висушених дошках (3-4 см.товщини) з липи, тополі, вільхи, берези і ялиці. На фронтальній стіні виколювали невеличке заглиблення, т.зв. «ковчег», що творило неначе раму довкола образу. Старі ікони не мали окремих рам. Тяжкі, золочені рами з'явились аж у XVII ст. На дошку наклеювано тонке полотно, т.зв. «коловочку», а на це накладали ґрунт з левкасусом (мішанина крейди з клеєм). Коли ґрунт висох, малювали на ньому темперою. Темперо - це фарба зроблена з природних барвників,

«Благословення Господнє на Тя... – Митрополит Йосиф»

Про це село не скажеш – воно мов казка. Радше – її заперечення. Хата від хати далеко, немає дороги, до асфальту потрібно пробиватися або болотом або снігами або по груді, а де-не-де просто крізь поля. Хто знає після німецькі колонії по селах, може тут усвідомити собі про що йдеться.

Йорданські відвідини родин – коляди. Саме таким селом прийшлося мандрувати. Слава Богу, був мороз і все замерзло. Приходимо в хату: «Христос Раждества!». І звичайна розмова, про церкву, здоров'я, дітей. Здається: нічого незвичайного. Але відчуваю – тут щось хочуть мені сказати. А то вчора було 22 січня, Соборна Україна. І питання: «А Ви бачили таку фотографію?» Бачив – відповідаю, нічого незвичайного – митрополит Сліпий після звільнення з Сибіру. Гарна обличчя з чітко віддзеркаленими рисами характеру, велична постava Патріарха у всіх роках з хрестом та панагіями на грудях. Велич і маєтат нашого Мученика, але і видима хожучість та вітаність. І не було б тут незвичайного нічого, якби не напис з другого боку: «Благословення Господнє на Тя... – Митрополит Йосиф». Напис заскорочений, синім чорнилом, підтім почерком Блаженшого. Питаю: що це? «Митрополит Сліпий прислав мені це тут, ми разом сиділи в концтаборі в Потьмі у 1955 році». Роз-

починається довга розповідь про життєву історію людини – «Рожі». Активний учасник визвольної боротьби сорокових років. Стрілець та підстаршина в сотні «Хріна», підстаршинський вишкіл, довга та драматична боротьба, двічі на Чехословаччині, пересікання кордонів, засідки, бої, голодні марші до повної втрати сил, коли вже не можна було і кількох кроків поступити, знова переформування, сотня «Біра», переїзд на Україну і там на Закарпатті в 1948 упійманий більшовиками. Суд – в засуд – 25 років ув'язнення в Сибіру, колимські шахти золота, тисячі вмираючих довкола, повстання в концтаборі, переведення до злозвісної Мордовії, до Потьмі, до табору праці для 12 тис. людей. І саме тут зустріч з незвичайними людьми: митрополит Йосиф, композитор Барвінський. «Коли привезли нас в Мордовію, ми дізналися, що тут є визначні українці, наши владики, композитори. Ми були молоді ти сильні, працювали та отримували зарплату в рублях. А ці визначні українці не могли працювати, їм забороняли, щоб вони не могли собі нічого придбати за запрацьовані гроші. Ми знали – це великі люди. Їм від нас належиться допомога. Ми віддавали частину своїх зарплат – хто скільки: по п'ятдесяти, по сто карбованців. Вони мусили прожити. Ми завжди старалися їм допомогти, їх охороняти. Це був наш обов'язок – Вірність Україні до скону – а вони ж частина України і то важлива. В 1955 році нас передали полякам. Ми як політичні злочинці – громадяни Польщі, поверталися до Польщі в затратованих

вагонах. Тут ще кілька місяців тюрем, опісля кілька місяців шахт на Шлеську та свобода. Про це все я розповів о. Ріпецькому у Хшанові. Коли більшовики звільнили митрополита Йосифа з в'язниці, о. Ріпецький написав про мене до Риму. І тоді саме я отримав оци карточку та записку відчінного за допомогу Митрополита. А це ж не було ніщо надзвичайне. Кажу – «Чи ви знаєте, яку вартість історичну має ваша карточка. Ціла хата може вам погоріти, але вона мусить вціліти. Бо історія мусить вціліти. І ваші спомини потрібно зберегти майбутнім. Вони цікавіші від найкращих «кriminalів», та ще й правдиві».

Стільки про зустріч, а тепер мораль: Мусимо всі врятувати пам'ять про нас самих. Нашою кров'ю та кістками писалася жорстока історія ХХ століття. Не можна цього нехтувати. Цієї історії не зbere лише один п. Місило та Український архів. Він не в силі всього зробити. Тут місце для всіх, особливо молодого покоління, яке має обов'язок записати історію своїх батьків та дідів. Слід таких людей віднайти, вони часто самі просяться про те, щоб їх записати, щоб хтось це все зізнав та щоб не пропала пам'ять про оци жорстоку долю. А від цих людей можна також навчитися того простого розуміння патріотизму – «це наш обов'язок», навіть тоді, коли самому мені важко або й трагічно. Слід нам всім позбирати оци «Рожі», щоб сплести правдивий український вінець.

А село це дійсно є і люди там живуть...
ієромонах Марко ЧСВВ

Дещо про ікони

(Закінчення з 6 сторінки)

розчинена в емулсії з яєчного жовтка. Намальовану ікону покривали оліфою, тобто льняною олією з додатком живиці. Згадана оліфа охоронювала ікону від атмосферних впливів, пошкодження, а також надавала краскам глибини і прозорості.

Русь-Україна прийняла християнство з Візантії. Послідовно теж і звідтам перейняла церковне мистецтво. Перші ікони привезено на наші землі з Херсонесу і Константинополя. До них належить ікона «Вишгородська» або «Володимирська». Дуже скоро почали творитись на наших землях осередки іконописного мистецтва.

Першим важливим центром мистецьким на землях Західної України став Переяслав. Там-бо зорганізована була найстарша і територіально найбільша українська єпархія, якої початки, на думку істориків, сягають доби святих Кирила і Мефодія. Після створення нових єпархій у Галичині (половина XII ст.) і Львові (друга половина XIII ст.) постав другий мистецький центр у Львові.

Престольний город Кіїв за княжих часів зосереджував визначних людей як, наприклад, монаха Києво-Печерської лаври, Аліпія. Це він прикрасив своїми мозаїками Успенський собор Печерської лаври. На жаль, з творчості наших іконописців княжої доби збереглося тільки кілька ікон і то лише в церквах на території Росії. Знавці стверджують, що згадані ікони були намальовані в Києві, бо здійсно на них вплив київських мозаїк. В російських церквах мозаїк не було. До ікон київського походження зачислюють Велику Панагію, яка могла бути твором Аліпія, Печерську Богоматір, Ігорівську Богоматір, св. Миколу, св. Дмитра Солунського.

(Далі буде)

Корифей української прози

Роблячи літературні аналогії, теорчість знаменитого українського повістяря, знавця українських звичаїв та фольклору, Панаса Мирного можна порівняти з польською повістяркою Елізою Ожешковою. Порівнання це не випадкове, тому що оба письменники жили в одному часі і займалися подібною тематикою – життям свого народу, яке змалювали в романах, що називаємо їх сьогодні скарбами нашої національної культури.

В травні минає 142 роки від дня народження Панаса Мирного. Властиве прізвище – Рудченко. Рід Рудченків давній, що своїм корінням сягає початків козацтва.

Народився Панас Мирний в родині повітового бухгалтера Якова Рудченка в Миргороді. Тут та-кож почалося його навчання. Під час шкільної науки виказував добре поступи хоча круг знань, що дала йому школа, не був великий. Прогалини освіти мусив доповнювати власною систематичною працею. Вже в 1863 році поступив в урядову службу, в якій здобув собі признання завдяки своїй обов'язковості, хоч задоволення від неї не мав. Помер у 1921 році серед голоду, в крайній нужді, в Полтаві, де був головою скарбової палати. Писав поезії, оповідання, повіті і драми.

З-поміж повістей Мирного найбільший розголос здобула «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», відома також під заголовком «Пропаща сила». Повість вийшла друком у Женеві в 1879 році. Є вона результатом спільної праці Панаса Мирного та його брата, Івана Рудченка (Івана Білка). В її основу лягли враження, що їх Панас Мирний виніс із своєї подорожі з Гадяча до Полтави на початку сімдесятих років. Внаслідок праці обох братів почала виникнути в українській літературі повість, яку досі вважаємо одною з кращих її вершин, повість у якій глибоко і аналітично відтворено українське село другої половини XIX століття.

Подібним наслідком «братьської спілки» є роман «За водою», готовий у вісімдцятих роках минулого століття, але надрукований щойно в 1917 році.

Великий епічний талант Мирного виявився в ряді інших його оповідань та повістей, які захоплюють образами повними жахливої життєвої правди. Такими є «Лихі люди», «Лихий попутав», «Повія», «Лихо давнє і сьогоднє», «Голодна воля».

Прегарний образ дитячої психіки дав Мирний в оповіданні «Морозенко». Головною темою оповідання є переживання малого хлопчика, який рішається на діло, що перевищає його невеличкі сили.

Панас Мирний завжди перебував у пошуках нових тем, нових жанрів. Свій творчий доробок письменник злагатив і п'есами. Почесне місце в українській драматургії зайняла найкраща його п'еса «Лимерівна». У «темному царстві» гнобителів-гине Наталка Лимерівна, яку глітаї розлучають з коханим і доводять до самогубства.

Письменник пробув також сил як перекладач. Він переклав на українську мову твори Олександра Пушкіна, Ульяма Шекспіра, Генрі Лонгфелло, зробив вільний поетичний переклад «Слова о полку Ігоревім».

На грані розуму

Дві події, що відбулися напротязі кількох останніх місяців, запам'яталися нам в особливий спосіб: інгрес митрополита Івана Миронського Любачівського до кафедри св. Юра у Львові та інгрес владики Івана до... називмо це загально - Переяслава.

Обі події дуже важливі так з релігійного, національного, як і культурно-історичного огляду. По-перше повернув нарешті до Львова на своє споконвічне місце глава Грекокатолицької Церкви, а до Переяславської єпархії законний єпископ. По-друге українці могли на повен голос у Переяславі, при нагоді інгресу, заманіфестувати свої національні і релігійні почуття.

Інгреси відбулися в атмосфері перемоги демократії в давніх країнах соціалістичного табору, стали продовженням кількасотлітньої історії і можна би вже говорити про нову епоху розвитку нашої історії, коли би не жахливі, «тіні минулого». Річ у тім, що оскільки львівський інгрес відбувся з відповідним пафосом і без перешкод, то про Переяславський того сказати не можна.

Kościół zamknięty od dnia 6.06.1991 r.
decyzja Wyskipla
Odtajnianie do:
- Wzroszna br.

Неприхильний українцям «комітет захисту польського костьола» не схотів погодитися з рішенням Римокатолицької Церкви про передачу вживаного до війни храму в руки законних власників. Остаточно конфлікт розв'язав голова Католицької Церкви, папа Іван Павло II передказуючи під час останніх відвідин українцям костьол Серця Христового. «Комітет захисту» публічно заявив, що розв'язується вшановуючи тим самим волю папи.

Однак комітет не розв'язався з огляду на іншу кнебезпеку».

Виявилось, що категоричним рішенням Переяславського архиєпископа, Ігнатія Токарчука, завішено до вересня діяльність костьола св. Терези (давньої грекокатолицької кафедри).

Поруч єпископського рішення на мурі появила-ся заява «комітету», про те що буде продовжувати діяльність і «шукати справедливості».

Сутичка триває.

Церковна музика в Сопоті

Фестиваль Української Культури в Сопоті починається в п'ятницю 28 червня концертом української духовної музики.

В концерті візьмуть участь хори: «Думка» з Києва, «Журавлі», «Тисячоліття», «Український камерний», «Полонина» з Лігніці.

В їхньому виконанні почуємо найчудовіші зразки української церковної пісні.

Початок концерту о годині 20.00 в катедрі GDAŃSK-OŁĘWA. Квитки можна придбати перед концертом.

До зустрічі в Сопоті!

Від імені організаторів
М. Петрига

Заклик

До Вас звертається громада УКЦ з Мокрого, яка проживає на Лемківщині біля Сянока. Це єдине сьогодні на наших рідних землях майже повністю українське село. У Мокруму живе 80 українських родин. Досі не маємо своєї церкви і ніколи ми її не мали. Дивна річ, бо навіть найменші села на Лемківщині мали свої церкви, а Мокре не належало до найбідніших. Тепер собі усвідомлюємо, як через це наше село є вбоге, тому що лише через Церкву та присутність Бога серед нас можемо зберегти свою тодіність як християни і українці. І тому вирішили збудувати в нашому селі церкву. Створено вже комітет будови церкви та куплено грунт, згromadжено частину будівельних матеріалів та трохи грошей. З весною вже хочемо починати будову. Для здійснення наших мрій потрібна ще і Ваша допомога. Твердо віримо, що Ви допоможете нам грошовими пожертвами поставити на наших землях черговий храм Господній і національну твердиню. Є вже приклади: церква в Команчі, що суспільними силами можна здійснити наші, а маємо надію, що і Ваші прагнення.

Комітет будови церкви у Мокруму
та о. парох Іван Пілка

Пожертвами можна висилати на адресу:

Społeczny Komitet Budowy Cerkwi
Grecko-Katolickiej w Mokrem
Bank Spółdzielczy Zagórz
BDK Sanok
333632-169-138-709

На наше кonto надіслали гроші:

Тетяна і Григорій Баванко (Поляни)	10 тис. зл.
Андрій Дудак (Пакоше)	20 тис. зл.
Володимир Кізло (Гренткі)	150 тис. зл.
Анна Орисяк (Бранево)	1 млн. зл.
Учасники поїздки до Перемишля (Гурово Ілавецьке)	340 тис. зл.

Жертводавцям велике спасибі!

Слідами пам'яті

Пригадуємо, що до 31 липня 1991 триває

відкритий конкурс на спогади,

пов'язані з долею українців (після 1939 року), який охоплює слідуєчі проблемні категорії:

1. Дорогою на Схід: депортациі (1939-41) і переселення українців з Польщі в УРСР (1944-46) та їхня доля на Батьківщині.

2. Між національною тодіністю і асиміляцією: акція «Віслі» - українці на західних землях Польщі.

3. Явожно, Грудзьондз, Фордон, Штум, Сибир... Спогади жертв репресій (1944-56).

4. Українське підпілля: патріотизм, незалежність - чи дорога нікуди?

5. Українці на фронтах II світової війни.

Спогади можуть охоплювати водночас кілька з названих проблемних категорій.

Результати конкурсу будуть подані до відома наприкінці 1991 року. Жюрі присудить: головну нагороду, перші нагороди в кожній з п'яти категорій та вирізнення. Висота (ревальоризована) нагород - 1 млн. злотих. Застерігається право жюрі на інший розподіл нагород.

Об'єм робіт - необмежений. Мова - українська (також говірки) або польська. Роботи повинні бути підписані ім'ям і прізвищем, а також повинна бути подана адреса автора спогадів.

Нагороджені праці та ті, які жюрі визнає найцікавішими, будуть поспільно друкуватися - за згодою їх авторів - в «Нашому Слові» та опубліковані окремим виданням.

Організатори конкурсу застерігають собі право на збереження всіх робіт у фондах Українського архіву, де вони будуть каталоговані та забезпечені.

Всі роботи просимо надсилати на адресу редакції тижневика «Наше Слово»:

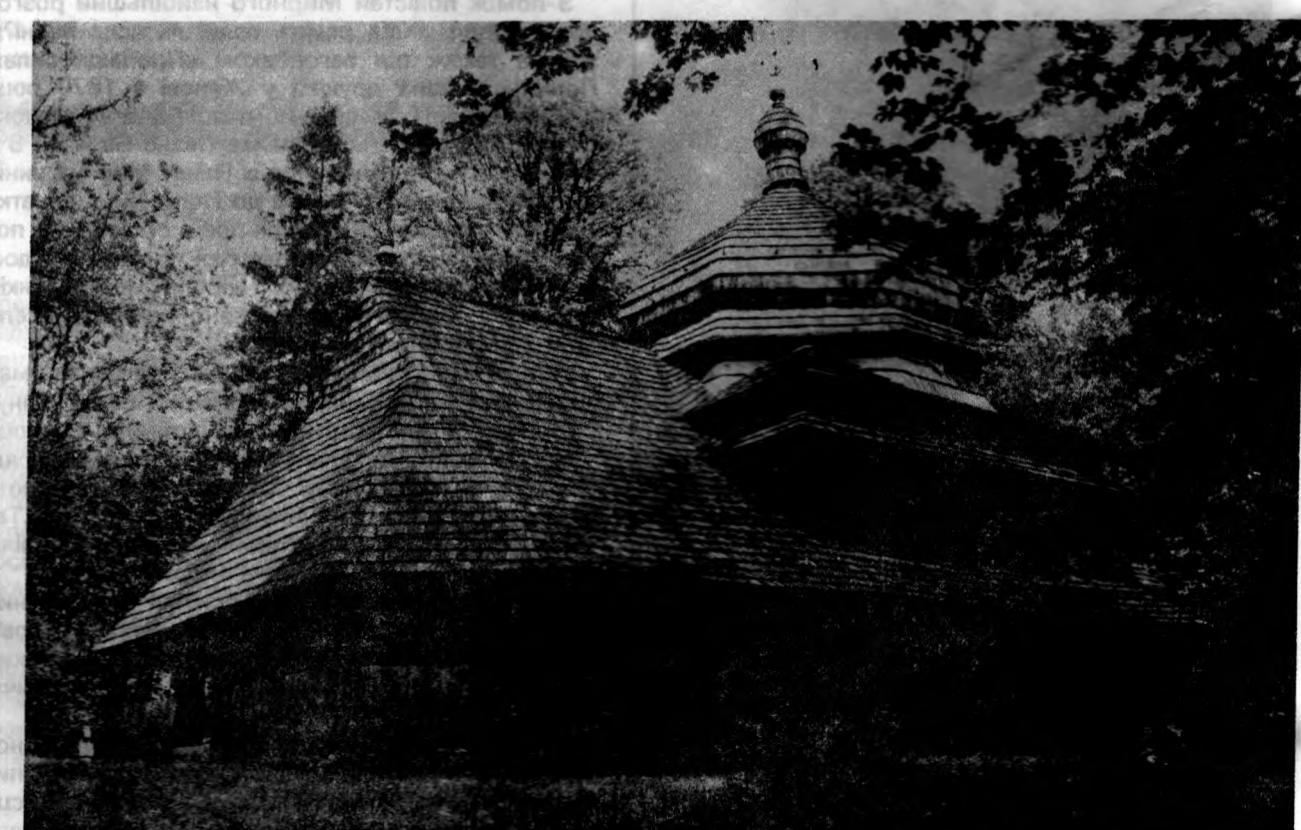
ul. Nowogrodzka 15
00-511 Warszawa.

Мирослав Вербовий
головний редактор «Нашого Слова»

Євген Місило
Український архів

(...)Нехай не буде меже нами
Української людини
Щоб не вміла розказати
Про минуле України.

Роман Сидор

Церква в Улючу

БЛАГОВІСТ – суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.
Редакція колегія: о. Юліан Гбур – відповідальний редактор, о. Богдан Панчак, Любомира Тхір,
Дарій Гаврилець – технічна редакція. Постійна співпраця – Богдан Тхір.
Адреса редакції: вул. Шопена 17, 11-220 Гурво-Ілавецьке.